

УДК 343.9.018

О. Ю. Ніп'яліди,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри економічної безпеки та фінансових розслідувань,
Тернопільський національний економічний університет, м. Тернопіль*

КРИМІНОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ СТАНУ ЕКОНОМІЧНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

Olga Nipialidi,

*Candidate of Economic Sciences, Associate professor, Ternopil National Economic
University, Department of Economic Security and financial investigations*

CRIMINOLOGICAL ANALYSIS OF THE ECONOMIC CRIME STATE IN UKRAINE

У статті визначено кількісно-якісні показники економічної злочинності на сучасному етапі розвитку українського суспільства. Проаналізовано динаміку економічної злочинності, визначені її основні тенденції. Досліджено, що кількісно-якісний аналіз стану злочинів у сфері економіки є передумовою забезпечення кримінологічного супроводу протидії злочинності в Україні.

Встановлено, що забезпечення національної безпеки у фінансовій сфері неможливе без належного рівня організації та координації діяльності фіскальних і контролюючих органів на відомчому та загальнодержавному рівнях. Динаміка реальних і потенційних загроз фінансовій безпеці держави зумовлюють нові підходи до реформування усіх спеціальних служб, на які покладено завдання з протидії економічним, в тому числі і податковим правопорушенням. Отже, створення нової правозахисної служби – це якісно новий стандарт правоохоронної та фіскальної систем, які повинні змінити ставлення бізнесу до фінансової поліції і суспільства загалом.

The author describes quantitative and qualitative indicators of economic crime at the modern stage of Ukrainian society development. The dynamic of economic crime is analyzed, its main tendencies are determined. The author investigates that this type of analysis in the economic sphere is a prerequisite for the provision of criminological support for crime prevention in Ukraine.

The author proves that it is impossible to provide the national security in the financial sphere without the proper level of organization and coordination of activity of fiscal and control bodies at the departmental and national levels. The dynamics of real and potential threats of the state financial security demand new approaches to the reform of all special services, which carry out tasks of countering economic and tax offenses. Consequently, the creation of a new human rights service is a qualitatively standard of law enforcement and fiscal system that must change the attitude of businesses towards the financial police and society on the whole.

Ключові слова: *економічна злочинність, злочин, динаміка, показник, протидія злочинності, правоохоронні органи, аналіз, дослідження.*

Key words: *economic crime, crime, dynamic, indicator, counteraction to crime, law enforcement agencies, analysis, research.*

Постановка проблеми. На сьогоднішній день в Україні панує олігархічна модель економічних відносин, яка супроводжується такими криміногенними явищами, як тінізація та монополізація економіки, поглиблення економічної нерівності, погіршення показників зайнятості та бідністю переважної частини населення. За різними даними обсяг тіньової економіки в Україні становить від 30% до 45% від величини ВВП, рівень збіднення населення тільки у 2016 році зріс майже на 20%, а, згідно статистики ООН, за межею бідності в Україні перебувають 78% населення. Все це призводить до збільшення криміногенного потенціалу держави і зростання масштабів злочинності загалом і у сфері економіки зокрема. На відміну від корисливої злочинності загально-кримінального профілю, економічна злочинність визначається як вибуховий вид злочинності, оскільки їй властива мінливість, де спостерігається певна залежність економічної злочинності від суспільної формації держави.

Дослідження сучасного стану злочинів у сфері економіки дозволить впорядкувати та зробити науково-обґрунтованим прийняття політичних та управлінських рішень щодо вжиття відповідних заходів превентивного характеру з метою забезпечення економічної безпеки та сталого розвитку економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Українські кримінологи досить активно та плідно досліджують економічну злочинність та її прояви. Вагомий внесок у розвиток теорії та практики дослідження природи економічної злочинності зробили такі науковці: П.П. Андрушко, А.М. Бойко, В.І. Борисов, В.В. Василевич, В.О. Глушков, В.В. Голін, Н.О. Гуторов, І.М. Даньшина, О.М. Джужі, В.М. Дрьомін, О.О. Дудоров, А.П. Закалюк, А.Ф. Зелінський, О.Г. Кальман, О.В. Козаченко, О.М. Костенко, О.Г. Кулик, О.М. Литвинов, О.М. Литвак, М.І. Мельник, Т.В. Мельничук, В.М. Попович, О.П. Рябченко, Є.Л. Стрельцов та інші.

Вивчення слідчої та судової практики з цієї категорії кримінальних проваджень та аналіз спеціальної і загальної юридичної літератури показало, що у правозахисних органах виникають суттєві складнощі при виявленні різних економічних злочинів, які пов'язані з недосконалістю чинного кримінального, кримінально-процесуального законодавства, що як наслідок, не дає в повному обсязі оцінити масштаб проблеми.

Мета і завдання дослідження. Метою статті є дослідження стану економічної злочинності в Україні за останні роки, виявлення найбільш поширених економічних злочинів, які пов'язані зі змінами соціально-економічної ситуації в країні.

Виклад основного матеріалу. Для того, щоб встановити динаміку трансформаційних перетворень протиправних дій у сфері економіки необхідно провести дослідження стану криміногенної ситуації в країні з метою виявлення результативності та ефективності роботи правоохоронних органів.

На рис.1 представлено найбільш поширені та найменш результативні і ефективні під час розслідувань правоохоронними органами злочини.

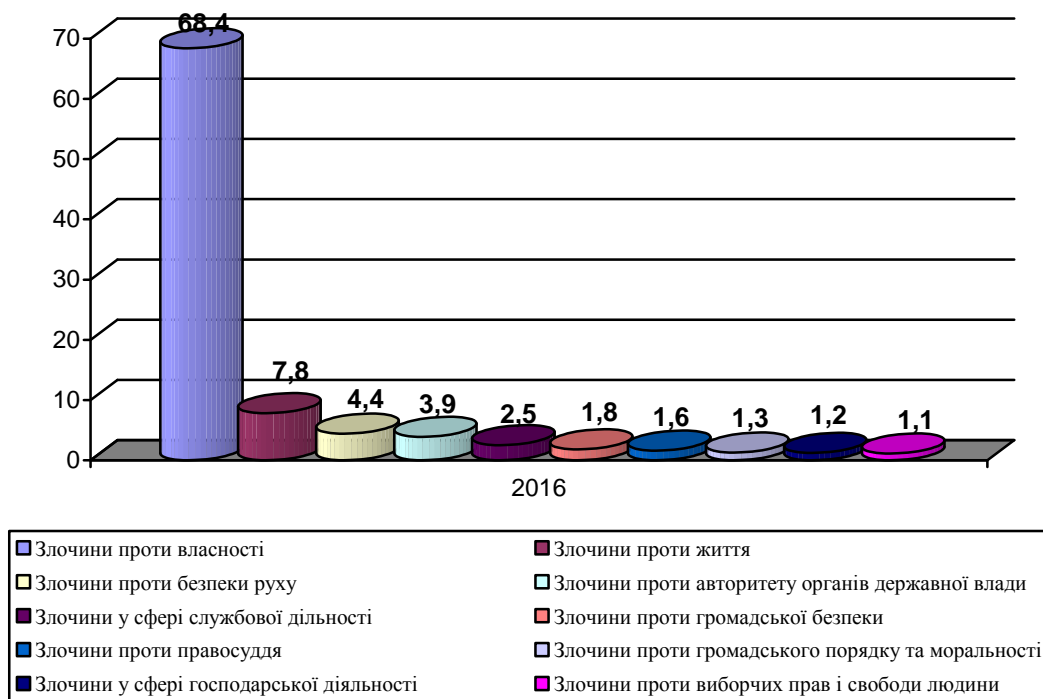

Рис. 1. Динаміка загальних кримінальних правопорушень за 2016 рік

Отже, перше місце займають злочини проти власності і саме ця категорія кримінальних правопорушень очолює топ-список злочинних діянь, вчинених на території України, оскільки їх кількість постійно зростає, займаючи вже майже 70% від усіх видів злочинів.

У 2017 році було обліковано 335 910 кримінальних правопорушень проти власності, що дещо менше ніж минулого року (у 2016 році – 405 549), ця цифра є більшою майже на 15% ніж за попередні роки (у 2013 році – 334 821, у 2010 році – 318 216, а у 2009 році – 242 766). Це враховуючі те, що до даних цифр не включені статистичні дані про злочини, вчинені на окупованих територіях нашої країни. Найбільш вразливими в 2017 році до вчинення злочинів даної категорії виявились м. Київ (45 767), Дніпропетровська (29 362), Харківська (24 239), Запорізька (23 981), Одеська (21 104), та Львівська (18 494) області.

Особливу увагу звертає на себе зростання фактів крадіжок, яких у 2017 році обліковано 261 282, що більше ніж на 30% у порівнянні з попередніми роками (у 2013 році – 242 769, у 2010 році – 254 755, а у 2009 – 175 876). Ще більш суспільно небезпечними для суспільства і громадян є квартирні крадіжки, яких в 2017 році було вчинено 25 171 та у 2016 році – 27 204, в той час як у 2013 році – 17 450. І це, знову ж таки, без урахування кількості вчинених злочинів даної категорії на окупованих територіях в 2014 -2017 роках [3].

Як свідчать офіційні статистичні дані, кількість викритих злочинів у сфері господарської діяльності продовжує бути незначною у порівнянні з усіма облікованими правопорушеннями: якщо за 3 останніх роки, їх частка складала лише 1,6%, то у 2016-2017 рр. взагалі впала до позначки 1,2%.

Так, правоохоронними органами у 2017 році (рис.2) було зафіксовано 6297 правопорушень, у 2016 році було 6 940 вказаних правопорушень, в той час як у 2015 році їх кількість складала – 7 628, у 2014 році – 8 418, а у 2013 році – 11 104 [8, с.146].

Аналізуючи цю категорію злочинів, треба зазначити, що загальна кількість виявлених правопорушень в господарській сфері протягом останніх 4-х років продовжує стрімко зменшуватись, що однозначно свідчить про послаблення боротьби з економічною злочинністю.

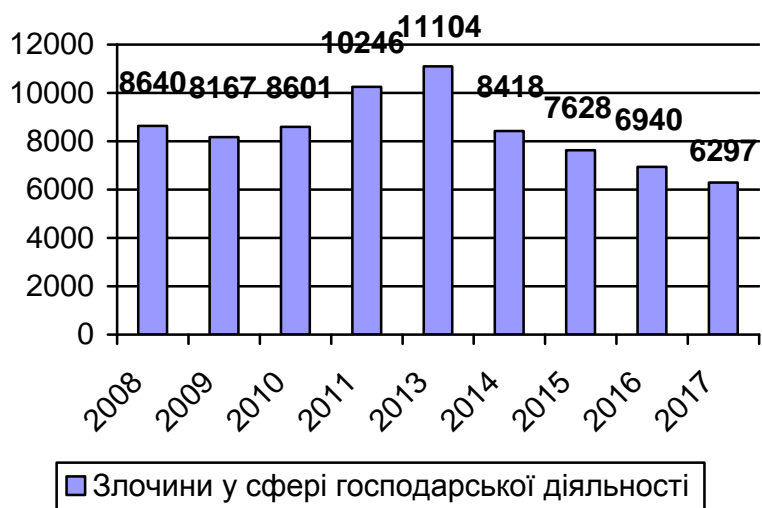

Рис. 2. Динаміка злочинів в сфері господарської діяльності за 2008-2017рр.[9]

Примітка. За даними органів прокуратури, Національної поліції, Податкової міліції, органів безпеки, органів Державного бюро розслідувань, органів Національного антикорупційного бюро.*

З 2016 року у вільному доступі з'явилась статистична інформація Генеральної прокуратури України про кримінальні правопорушення, вчинені на підприємствах, установах, організаціях за видами економічної діяльності по ст. 199–235 ККУ (табл.1).

**Таблиця 1.
Аналіз злочинів у сфері господарської діяльності [5; 9]**

Види економічних злочинів з них:	РОКИ				
	2013	2014	2015	2016	2017
Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут піддроблених грошей, ст.199 ККУ	1233	709	860	1316	1022
Зайняття гральним бізнесом, ст.203-2 ККУ	1248	1084	735	964	469
Фіктивне підприємництво, ст.205 ККУ	891	858	885	681	784
Легалізація (відмивання) доходів,	291	296	221	159	243

одержаних злочинним шляхом, <i>ст.209 ККУ</i>					
Нецільове використання бюджетних коштів, <i>ст.210 ККУ</i>	48	34	24	15	21
Ухилення від сплати податків та зборів, <i>ст.212 ККУ</i>	3069	1899	1748	1203	1099
Шахрайство з фінансовими ресурсами, <i>ст.222 ККУ</i>	327	345	129	62	58
Незаконна приватизації державного комунального майна, <i>ст.233 ККУ</i>	26	45	28	8	17
Усього кримінальних правопорушень	11104	8418	7628	6940	6297

Зокрема, дані офіційної статистики щодо кількості зареєстрованих кримінальних проваджень за певними статтями Кримінального кодексу України, свідчать про таке.

Так, у ході досудового розслідування правоохоронними службами виявлено у 2017 році лише 21 факт нецільового використання бюджетних коштів, в той час коли мільярдні суми розкрадаються на тендерах, коли відбувається розкрадання бюджетних коштів виділених на оборону, 58 випадків шахрайства з фінансовими ресурсами і це тоді, коли останнім часом припиняють діяльність сотні комерційних банків, зафіксовано лише 17 випадків незаконної приватизації державного комунального майна (у 2016 взагалі – 8) це при тому, що корупція зараз процвітає майже в усіх державних інституціях, зменшилась кількість облікованих правопорушень у 2017 році по найбільш популярній статті 212 ККУ «Ухилення від сплати податків» .

Про фактичне згорання роботи усіх правоохоронних органів в сфері економіки, свідчать і такі цифри: якщо у 2016 році виявленими злочинами даної категорії було завдано збитків на суму 86,5 млн. грн., то у 2015 році — 289 млн. грн., а у 2014 році ще більше - 624,9 млн. грн.. В процесі відшкодування цих збитків у ході досудового розслідування у 2016 році становило – 27,8 млн. грн., в той час як у 2015 році – 63 млн. грн. та 49,9 млн. грн. у 2014 році [2].

На сьогоднішній день найбільш «ходовими і прибутковими» серед злочинів у сфері економіки стали нелегальний гральний бізнес, продаж контрафакту, фіктивне підприємництво, ухилення від сплати податків. Зокрема, правоохоронними органами у 2017 році найбільше зафіксовано серед економічних злочинів факти виготовлення та використання підробних грошей та акцизних марок за ст.199 ККУ. Предметом злочину є: 1) гроші; 2) державні цінні папери; 3) білети державної лотереї. Фальшивомонетництво процвітає саме завдяки збільшенню кількості нелегальних обмінних пунктів валют. Кількість нелегальних обмінників в Україні зростає після різкого стрибка курсу долара і запровадження Нацбанком ряду обмежень під час операцій купівлі-продажу валют.

Серед найбільш популярних економічних злочинів займає нелегальний гральний бізнес. Не дивлячись на заборону азартних ігор у 2009 року, цей бізнес виявився настільки вигідним, що прикрити його повністю не вдалося. Так, у 2017 рік працівники Департаменту захисту економіки Національної поліції і його територіальних управлінь викрили понад 1300 гральних закладів по всій території країни. За даними експертів, легалізація цього бізнесу дозволила б отримати до бюджету від 8 до 12 млрд. грн. в рік [4].

Пріоритетне місце серед предикативних злочинів займає діяльність суб'єктів фіктивного підприємництва. Фіктивне підприємництво є одним із ключових елементів механізму ухилення від сплати податків і відмивання коштів та відноситься до так званої «блокомірцевої» злочинності. Адже специфіка вітчизняних предикативних злочинів є фіскально–корупційною. Приблизно 40 % таких злочинів пов'язані із різними способами нелегального перерозподілу доходів (фіктивне підприємництво, ухилення від сплати податків, шахрайство, розкрадання), ще 40 % злочинів пов'язані із вчиненням різного роду корупційних діянь (зловживанням владою, службовим становищем, підробленням документів тощо).

Саме завдяки фіктивним підприємствам зараз процвітають конвертаційні центри. Обсяги індустрії конвертаційних центрів сягають як мінімум 40-50 млрд. гривень щорічно, що надає можливість оцінити втрати бюджету на рівні приблизно 12-15 млрд. грн. на рік.

На сьогоднішній день, досить активно проявився наступний вид шахрайства – кіберзлочинність, тобто інформаційні злочини, які кваліфікуються навмисними діями, спрямованими на розкрадання або руйнування інформації в інформаційних системах і мережах [10]. Більшість сучасних фахівців роблять акцент на кіберзлочинність, як на зростаючу загрозу економічній безпеці держави, під яку найбільше підпадає економічна система нашої країни, оскільки існуючі заходи безпеки є недостатньо потужними та прогресивними у порівнянні із світовими технологіями.

Про зростання даного виду злочину свідчить статистика кіберзлочинності по областях України за 2016–2017 роки (рис. 3).

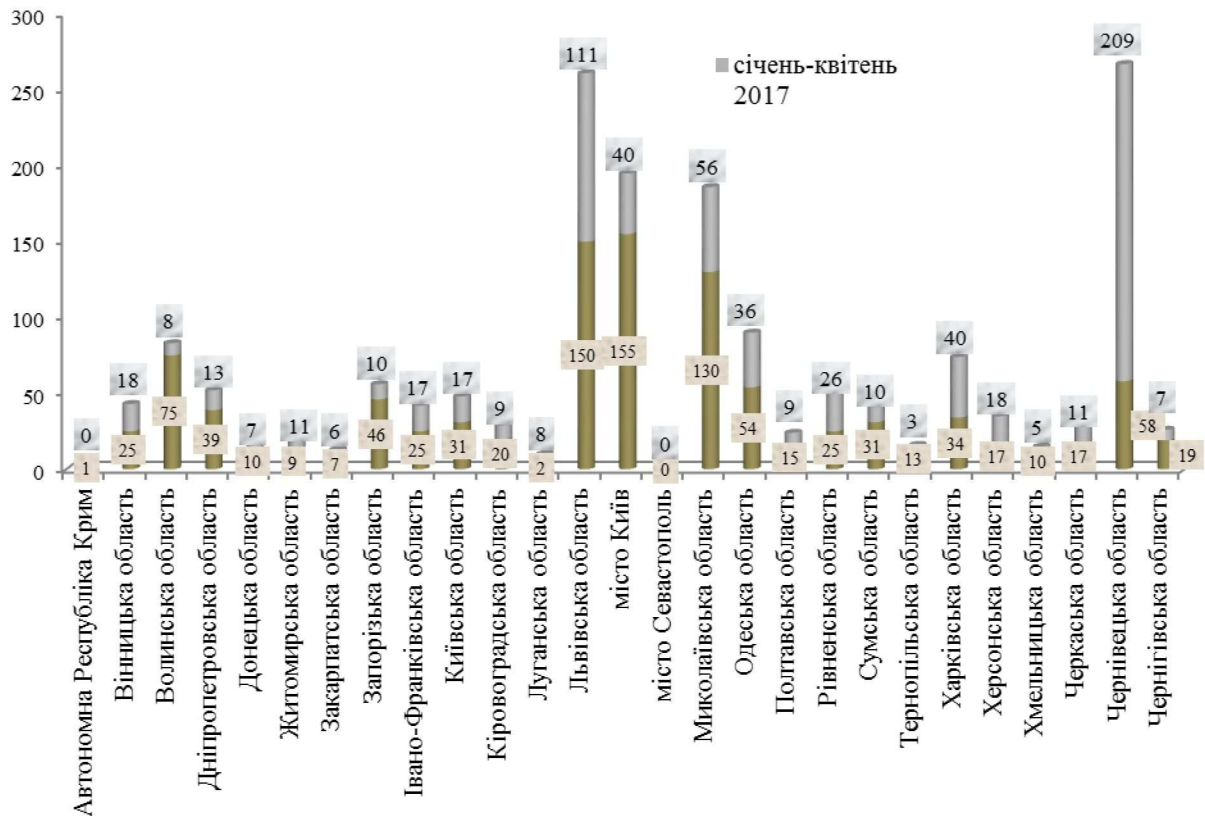

Рис. 3. Дані про кількість зареєстрованих в розрізі регіонів України упродовж 2016 та січня-квітня 2017 років злочинів у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електров'язку[10]

Слід відмітити, що від кіберзлочинності страдають не тільки державні установи, але й приватний бізнес, оскільки завдається серйозна шкода іміджу компаніям, що в результаті може призвести навіть до втрати частини їхніх позицій на ринку.

Аналізуючи стан злочинності за ст.212 ККУ «Ухилення від сплати податків та зборів» доцільно відмітити наступне.

Практика підтверджує, що статистика діяльності податкової міліції формується не шляхом боротьби з організаторами податкових злочинів (наприклад, особами, які створюють конвертаційні центри), а з підприємствами реального сектору економіки. Так, Центр політико-правових реформ при Міністерстві Юстиції зазначає, що постійно збільшується кількість звернень до суду щодо доступу й арешту речей та документів органами досудового розслідування. Лідерами у цьому антирейтингу є слідчі податкової міліції, які мають доступ до вказаних об'єктів в середньому 2,5 рази на одне кримінальне провадження, що ними здійснюється (20 тис. дозволів на 8 тис. кримінальних проваджень у 2016 році).

Консолідуючи дані Звітів про виконання роботи ДФС та Звітів про роботу органів досудового розслідування можна стверджувати, що починаючи з 2015 року простежується зменшення загальної кількості розслідувань кримінальних проваджень, і як наслідок зменшується кількість розпочатих і закінчених кримінальних проваджень податковою міліцією за останні роки (рис.4.1, 4.2).

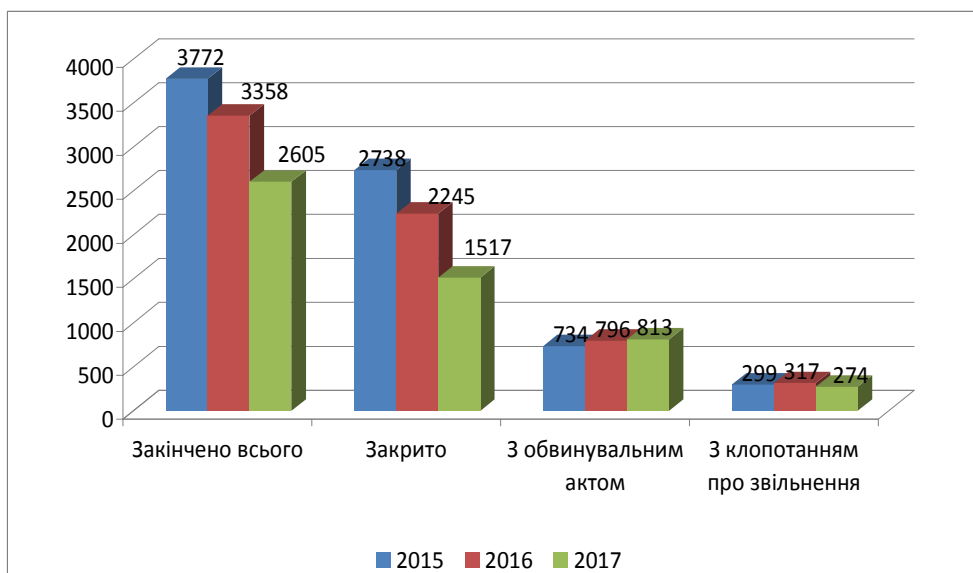
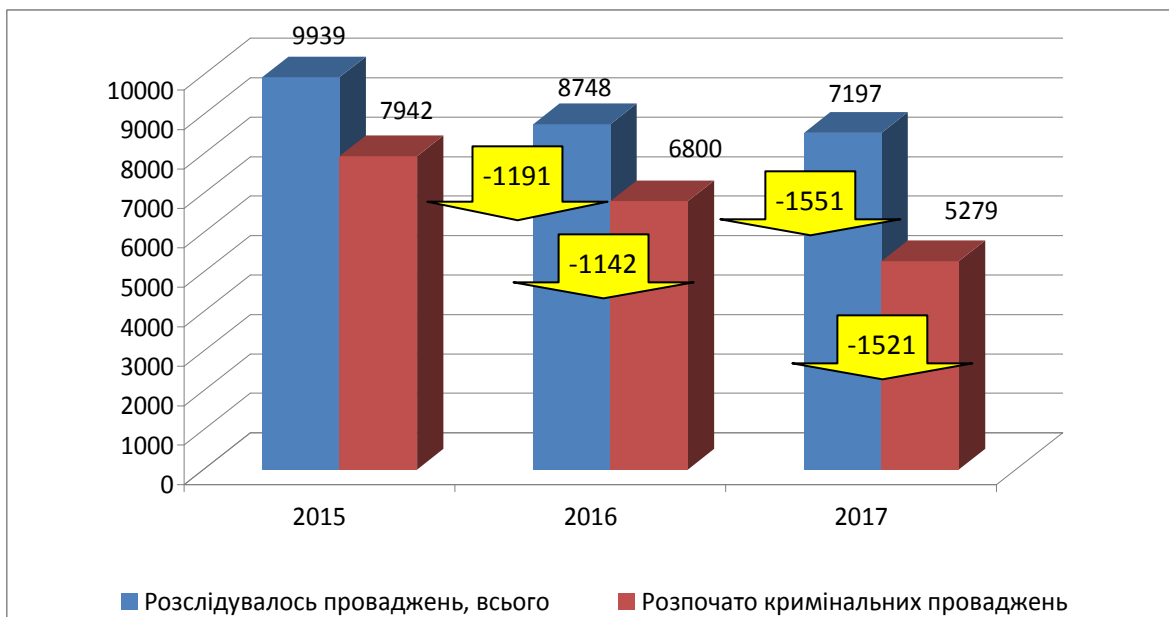

Рис. 4.1, 4.2. Динаміка основних показників досудового розслідування кримінальних проваджень[7]

Статистичні показники діяльності податкової міліції щодо стану досудового розслідування кримінальних проваджень показують, що у 2016 році за відсутністю складу злочину було закрито в 2,5 рази більше проваджень, ніж спрямовано до суду з обвинувальним актом. У 2017 році позитивна динаміка спостерігається лише у збільшенні кількості спрямованих кримінальних проваджень до суду, також зменшилась кількість кримінальних проваджень з клопотанням про звільнення (на 43 справи порівняно з 2016 роком).

Досліджуючи суми встановлених і відшкодованих податковою міліцією збитків і проаналізувавши їх динаміку за ряд років бачимо, що офіційний показник відшкодованих державі коштів за спрямованими до суду кримінальних проваджень у 2016 році порівняно з 2014 роком знизився на 40%, а у 2017 році приблизно на 30% (табл.2).

Загальна кількість кримінальних проваджень, що обліковуються за офіційною статистикою, становила 8 748 у 2016 році і 7197 у 2017 році (тобто, менше на 1551 справ порівняно з 2016 р.). Хоча фактично ДФС визнає, що розслідувалось лише чверть кримінальних проваджень, тоді як інша частина реєструвалась лише формально.

Таблиця 2.
Аналіз стану досудового розслідування кримінальних проваджень за 2014-2017 рр.[7]

Показники	РОКИ			
	2014	2015	2016	2017
Встановлено збитків на суму, млн. грн.	960,3	918,1	965,4	1840,5
Вилучено грошей та цінностей для забезпечення відшкодування збитків, млн. грн	10,0	12,9	0,78	1,61
Відшкодовано збитків на суму, млн. грн.	699,7	520,6	419,5	493,4
Закрито КП за відсутністю складу злочину на 1 січня	2 625	1 997	1 947	1161
Розпочато кримінальних проваджень	8 357	7 942	6 800	5279
З них звернення до суду з обвинувальним актом	692	734	796	813
З них звернено до суду з клопотанням про звільнення від кримінальної відповідальності	418	299	317	274
Закрито КП із числа закінчених	3 497	2 738	2 245	1517

Власне, з обвинувальним актом до суду передалось у 2016 році лише 796 проваджень – менше 10% справ. З них лише 86 обвинувальних актів складені за статтею 212 ККУ, яка інкримінується при ухиленні від сплати податків і є найбільш розповсюдженою.

Як свідчать висновки міжнародних і вітчизняних незалежних експертів, ключовою проблемою погіршення соціально-економічного стану в Україні стала тотальна корупція (протидія кримінальним корупційним правопорушенням). Беручи до уваги дані міжнародної організації Transparency International, у 2016 р. в Індексі сприйняття корупції Україна посіла 131-ше місце зі 176-и країн, що досліджувалися, а у квітні 2017 р. міжнародна аудиторська компанія «Ernst & Young Global Limited» поставила Україну на перше місце у світі за рівнем корупції серед 41-ї досліджуваної країни (у тому числі країн Африки)[10].

Так, згідно статичних даних у 2017 виявлено 3 995 фактів зловживання владою або службовим становищем, що є дещо більшим ніж у 2013-2016 роки (у 2016 році – 3 360, у 2013 році – 3 810, у 2010 році – 4543, у 2009 році – 4063); 2 032 факти перевищення влади або службових повноважень, що дещо більше, ніж у попередні роки (у 2016 році – 1 140, у 2013 році – 1 525, у 2010 році – 827, у 2009 році – 836), 6 592 фактів службового підроблення, що є більшим чим у 2013 і 2016 роки (у 2016 році – 5 583, у 2013 році – 6 477, у 2010 році – 8 581 і 2009 – 8 280, відповідно); 1 774 факти службової недбалості, що трішки більше ніж у 2016 році – 1 706, але, менше ніж у 2013 році – 2 010; а також 2 086 випадків одержання неправомірної вигоди, що дійсно більше ніж у 2016 та 2013 роках – 1 578 і 1 683, відповідно, але, значно менше ніж у 2010 році – 2 501 і у 2009 році – 2 405 [3].

Відповідно погіршився і стан боротьби із організованою злочинністю в сфері корупції. Так, згідно рейтингу, складеного фахівцями Всесвітнього економічного форуму (ВЕФ), Україна увійшла у список країн з найбільш високим рівнем організованої злочинності. Вона посідає 113-е місце в переліку з 137 країн з оцінкою 3,9. У групі країн з високим рівнем організованої злочинності Україна опинилася поруч з державами Південної, Латинської Америки і Африки.

Згідно статистичних даних, якщо в 2014 році правоохоронцями виявлено 32 організованих злочинних групи з корумпованими зв'язками, з яких 14 діяли в органах влади та управління (при цьому було припинено злочинну діяльність 18 організованих груп у бюджетній сфері), то в 2015 році виявлено лише 11 організованих груп з ознаками корупції (що на 65,6%, або майже тричі менше), з яких лише 4 (тобто на 71,4%, або майже в чотири рази менше) в органах влади і управління, а також припинено злочинну діяльність ОЗГ в бюджетній сфері, що на 66,6% менше ніж в попередньому [2].

Отже, наявність цілої низки проблем активізувала пошук ефективної моделі функціонування служб, які борються з економічною злочинністю і створення на цій основі єдиного правового органу, функції якого повинні забезпечити захист економічних інтересів держави. В умовах сьогодення економічній злочинності в Україні «протидіють» наступні органи: Податкова міліція в системі ДФС; Департамент захисту економіки Національної поліції в системі МВС; Департамент контррозвідувального захисту інтересів держави у сфері економічної безпеки Служби безпеки України; слідчі органи прокуратури. Загальний штат нараховує близько 15 тисяч службовців.

Більшість фахівців справедливо стверджують, що наявність стількох органів по боротьбі з економічними злочинами призводить до проблеми розмежування компетенції, дублювання повноважень, координації взаємодії і саме головне – колективної безвідповідальності [1; 3]. Загальновідомий факт, що часто до підприємців за одним і тим самим фактом приходять з обшуками кілька силових структур.

Слід зазначити, що ідея реформування даного силового блоку не є новою. Так, ще у 2013 році був розроблений законопроект «Про Службу фінансових розслідувань України». Однак, згаданий законопроект так і не був зареєстрований та підтриманий у Верховній Раді України.

У 2014 р. були пропозиції новоствореним урядом реформувати податкову міліцію, та на її базі створити новий орган – Службу фінансових розслідувань на базі підрозділів податкової міліції. Однак, ця пропозиція не була підтримана Верховною Радою України, оскільки не відповідали Указам Президента та Коаліційній угоді [1].

У 2016 році групою народних депутатів був розроблений законопроект «Про фінансову поліцію» № 4228 від 15.03.2016 року з метою розділення сервісної та правоохоронної функцій фіскальної служби, ліквідації податкової міліції. За даним законопроектом було запропоновано фінансових поліцейських наділити досить широкими правами.

Натомість, вже у березні 2017 року Кабінет Міністрів України схвалив законопроект «Про Службу фінансових розслідувань України (фінансову поліцію)», який був розроблений Міністерством фінансів України. Згідно даного законопроекту нова Служба фінансових розслідувань мала стати інституцією, яка об'єднала б усі служби, що борються з економічними злочинами.

Втім, законопроект «Про Службу фінансових розслідувань» так і не потрапив на розгляд Національної ради реформ. Урядом було доручено, щоб на базі Податкового комітету Верховної ради з питань податкової та митної політики підготували альтернативний законопроект, який мав би розглянути і ухвалити Парламент. Такі дії аргументувались експертами тим, що в законопроекті є багато юридичних невизначеностей, які необхідно усунути.

Зокрема, у березні 2018 року Комітетом був зареєстрований у Парламенті новий законопроект №8157 «Про Національне бюро фінансової безпеки України». Даним законопроектом пропонується остаточно ліквідувати податкову міліцію та запровадити замість неї нову службу – Національне бюро фінансової безпеки (НБФБ). Однією з основних відмінностей нового законопроекту є наявність у НБФБ нового силового крила, якому надано право попереджувати та розслідувати злочини у сфері економіки, і відповідно відкривати кримінальні провадження.

Висновки. На основі вищевикладеної інформації можна зробити наступні висновки:

– результати кримінологічних досліджень за останні роки дають усі підстави констатувати, що держава на сьогодні не забезпечує відповідного рівня управління у сфері протидії загальній злочинності і фактично втратила контроль над усією кримінальною ситуацією в країні;

– виникла негайна потреба у розробці нового правоохоронного органу, що вимагає підвищення кваліфікації слідчих, прокурорів-процесуальних керівників та оперативних працівників;

– в умовах суперечливості та неповноти офіційної статистичної інформації про економічні злочини, все очевиднішою стає необхідність розробки нових кримінологічних методик моніторингу та прогнозування криміногенної ситуації у сфері економіки України як на основі поєднання кількісного та якісного аналізу даних, так і за рахунок підкріплення його даними з альтернативних джерел віктимологічних оглядів, оцінки наслідків економічних злочинів тощо.

Література.

1. Бузницький А. О. Перспективи створення Служби фінансових розслідувань/ А.О.Бузницький// [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.academia.edu>.
2. Баганець О. Криміногенна ситуація в Україні/Олексій Баганець// Юридичний вісник України. – 2017.– 3 ч.
3. Баганець О. Про стан злочинності/Олексій Баганець//[Електронний ресурс].–Режим доступу: <http://resonance.ua/pro-stan-zlochinnosti/>
4. Гаврилечко Ю. Українські реформи сприяють зростанню злочинності?/Юрій Гаврилечко//[Електронний ресурс].– Режим доступу: https://zbroya.info/uk/blog/13568_ukrayinski-reformi-spriiaut-zrostanni
5. Звіт про кримінальні правопорушення, вчинені на підприємствах, установах, організаціях за видами економічної діяльності за січень-грудень 2017 року. Генеральна прокуратура України: офіц. веб-сайт. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html>?
6. Злочинність в Україні: опублікована шокуюча статистика за 2017 рік. [Електронний ресурс].– Режим доступу:<http://expres.ua/news/2017/09/05>
7. Звіти про виконання Плану роботи Державної фіскальної служби України (2014, 2015, 2016, 2017рр.). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/plani-ta-zviti-roboti-/237691.html>
8. Мельничук Т.В. Кількісно-якісний аналіз економічної злочинності в Україні/Т.В.Мельничук//Вісник Південного регіонального центру Національної академії наук України. – 2016.– №9. – С.142–148
9. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування (статистичні інформації за 2013, 2014, 2015, 2016 рр.). Генеральна прокуратура України: офіц. веб-сайт. / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.gp.gov.ua>
10. Статистика кіберзлочинності в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<https://dostup.pravda.com.ua/request/statistika-kibierzlochinnostiv>

References.

1. Buznyc'kyj A. O. (2017), "Prospects for the establishment of the Financial Intelligence Service", [Online], available at: <http://www.academia.edu>. (Accessed 10 Juli 2017).
2. Baganec' O. (2017), "Criminogenic situation in Ukraine", *Jurydychnyj visnyk Ukrainy*, 3 ch.
3. Baganec' O. "About the state of crime", [Online], available at: <http://resonance.ua/pro-stan-zlochinnosti/>. (Accessed 9 Juli 2017).
4. Gavrylechko Ju. "About the state of crime", [Online], available at: https://zbroya.info/uk/blog/13568_ukrayinski-reformi-spriaiut-zrostanniu. (Accessed 9 Juli 2017).
5. "Report on criminal offenses committed at enterprises, institutions, organizations by types of economic activity for January-December 2017", available at: <http://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?>. (Accessed 9 Juli 2017).
6. "Crime in Ukraine: published shocking statistics for 2017." [Online], available at: <http://expres.ua/news/2017/09/05>(Accessed 8 Juli 2017).
7. "Reports on the implementation of the Work Plan of the State Fiscal Service of Ukraine (2014, 2015, 2016, 2017)", available at: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/plani-ta-zviti-roboti-/237691.html> (Accessed 7 Juli 2017).
8. Mel'nychuk T.V.(2016), "Quantitative and qualitative analysis of economic crime in Ukraine", *Visnyk Pivdenного regional'nogo centru Nacional'noi akademii' nauk Ukrainy*, vol 9, pp.142–148.
9. "On Registered Criminal Offenses and the Results of Their Pre-trial Investigation (Statistical Information for 2013-2016)", available at: <http://www.gp.gov.ua3>. (Accessed 7 Juli 2017).
10. "Statistics on Cybercrime in Ukraine", [Online], available at: <https://dostup.pravda.com.ua/request/statistika-kibierzlochinnostiv>, (Accessed 10 Juli 2017).

Стаття надійшла до редакції 20.06.2018 р